

Hoe vaderschap een wereldbeeld verandert

Wat brengt fotograaf Dirk Hardy ertoe om zich maandenlang op te sluiten in zijn atelier om een ruimte te bouwen waarin zich een verhaal afspeelt dat tot de details is uitgewerkt? Hoe kwam Hardy op het idee om deze foto te maken? Wij ontrafelen het creatieve proces dat leidt tot het ontstaan van dit resultaat.

DOOR DIANA BOKJE

De werken van Hardy hebben allemaal een eigen thema en vaak komen er meerdere thema's bij elkaar. De thema's vormen als het ware het eerste vonkje voor een idee. Het zijn persoonlijke thema's die de kunstenaar raken. Dit kunnen thema's zijn die hij signaleert in de maatschappij of persoonlijke thema's. Het uiteindelijke idee ontstaat wanneer de verbinding tussen verschillende thema's zich aan hem onthult. In *Vivarium Episode 11, Echo Chamber* bleek vaderschap de verbindende factor te zijn. "Tijdens de creatie van dit werk was mijn vrouw zwanger. Ik had het vaderschap in het verschiet, maar was het nog niet. Ik realiseerde me dat dit het enige moment was waarop ik daar iets mee kon doen. Vader worden is een bijzonder moment, maar je hebt eigenlijk geen idee wat het daadwerkelijk inhoudt. Wel had ik er verschillende beelden of angsten bij. In welke wereld zet ik een kind op de wereld en hoe ga ik daarmee om? Parallel daaraan hield het thema 'Neotribalism', over het verschijnsel dat we steeds vaker online stammen met elkaar vormen, me heel erg bezig. We hebben misschien niet zoveel meer gemeen met onze buurman, maar wel met iemand aan de andere kant van de wereld die online dezelfde ideeën als ik heeft. We versterken elkaar, vormen samen een nieuwe community."

ECHO CHAMBER

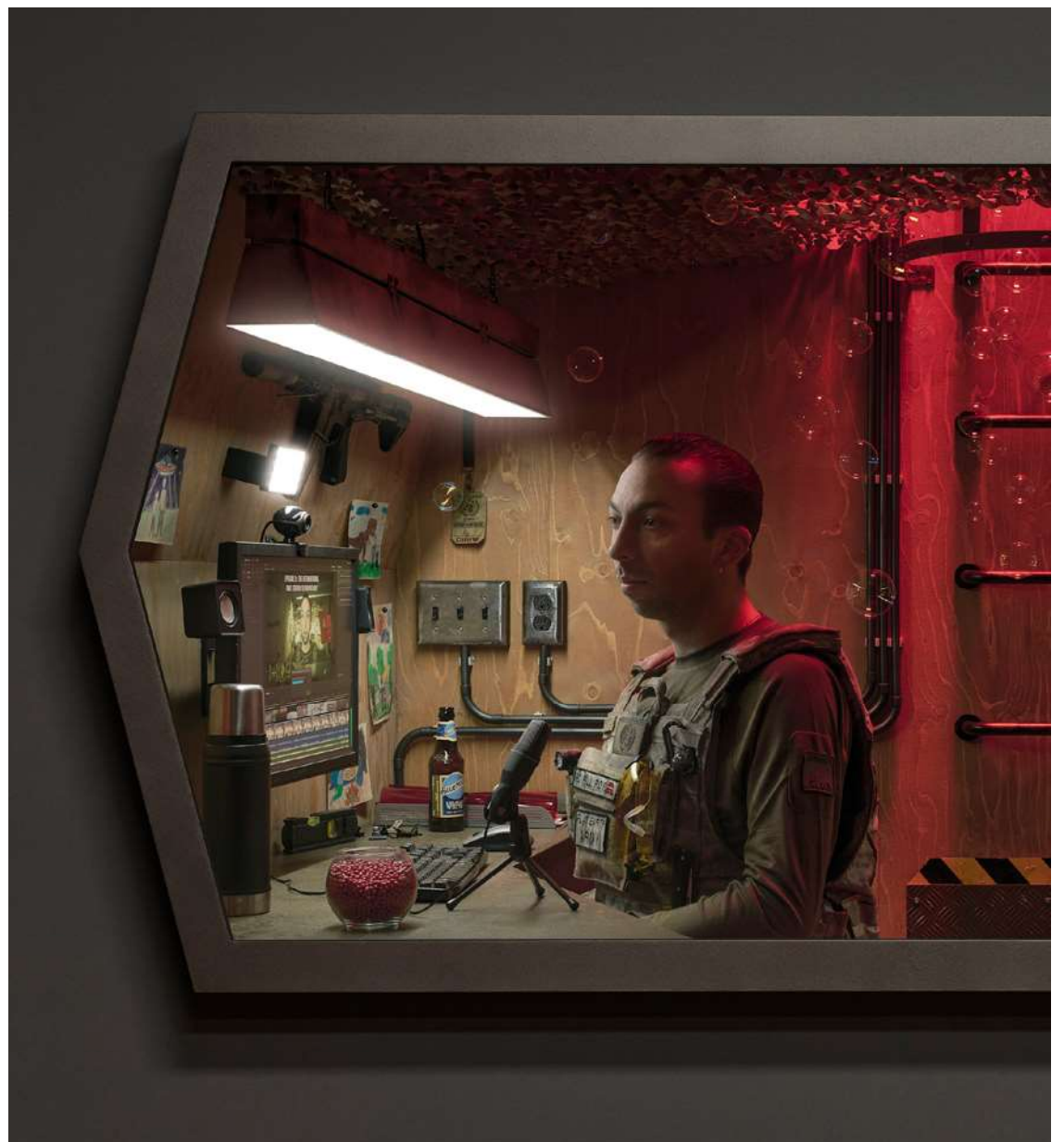
De titel van het werk, *Echo Chamber*, verwijst hiernaar. Het is de ruimte waarin je continu de informatie die je voedt weer terugkrijgt. "Wanneer je in YouTube een filmpje kijkt over de theorie van de platte aarde, biedt het algoritme je vervolgens een suggestie met een ander filmpje over dit thema. Daarna krijg je weer nieuwe informatie. Zo kom je langzaam in een fuik terecht. Hierdoor krijg je nooit meer een

ander perspectief voorgeschoteld om je wereldbeeld te verfijnen, aan te passen, te nuanceren of überhaupt open te staan voor andere ideeën." In dit werk is *Red Pill Roy*,

zoals zijn YouTube kanaal heet, in deze fuik, het denkbeeld dat de aarde plat is, beland. De continue stroom van dezelfde ideeën wakkeren zijn zendingsdrang aan waardoor zijn ideeën steeds opnieuw worden versterkt. Misschien geeft dit smalle wereldbeeld hem rust in een wereld die alleen maar complexer, soms ook gevaarlijker en instabieler wordt.

VADERSCHAP

Wanneer de thema's zijn bepaald, volgt een uitgebreid onderzoek. "Ik heb natuurlijk een mening over complottheorieën, dat is de reden waarom het thema me raakt. Tijdens het proces benader ik het vanuit een empathische richting zodat ik het kan begrijpen. Wat beweegt mensen om dieper en dieper af te zakken in the rabbit hole waardoor je uiteindelijk zou kunnen radicaliseren? Het uiteindelijke werk is het resultaat van mijn persoonlijke visie op het onderwerp, maar ook het resultaat van

onderzoek.” Het is vaak al complex om een foto te maken rond één thema, laat staan met drie thema's. “Voor *Echo Chamber* wilde ik deze drie thema's graag met elkaar verbinden, maar ik wist nog niet precies wat ze gemeenschappelijk hadden. Ik voelde dat het met elkaar verband hield, maar kon er niet precies de vinger opleggen. Ik heb de drie thema's op een whiteboard geschreven en omringd met alle termen die ermee verband hielden. Daarna trok ik lijnen waar de thema's elkaar raakten, net als de rode touwtjes de knipsels in het werk met elkaar verbinden. Zoals eerder gezegd, bleek het vaderschap de verbindende factor te zijn. Het vaderschap is ook een soort leiderschap. Een vader probeert zijn kind op te voeden naar zijn wereldbeeld. Daar komt het tribalisme om de hoek kijken. Tijdens de zwangerschap voelde ik de verantwoordelijkheid van het ouderschap heel sterk groeien. Het is een spannende tijd. Als je zou geloven in de platte aarde hoef je ook

niet over klimaatverandering na te denken. Het is een fijne uitvlucht uit een harde realiteit. Doordat ik word gedwongen om een paar maanden in de huid van een ander te kruipen, ontstaat er meer empathie en heb ik meer begrip voor mensen die bijvoorbeeld in de platte aarde geloven dan toen ik dit voor het eerst hoorde.”

IN DE HUID KRUIPEN

Een speciaal op maat gemaakt raamkozijn geeft de kijker het gevoel dat hij daadwerkelijk door een ruit in een ruimte kijkt. Daar begint de illusie. Daarachter hangt de foto, levensecht en levensgroot. Het werk van Hardy is maar op één formaat leverbaar; een-op-een. Want hoewel je naar een foto kijkt, heeft de wereld die je ziet echt bestaan in het atelier van de kunstenaar. In een grote houten box bouwt hij maanden aan één stuk tot de situatie helemaal perfect aansluit bij zijn denk- en gevoelswereld. In *Echo Chamber* neemt Hardy de kijker mee in

een soort ondergrondse bunker. Een man in een militair groene uitrusting zit achter zijn beeldscherm en wacht geduldig op het uploaden van zijn podcast waarmee hij als een online missionaris zijn boodschap de wereld in stuurt. Aan de wand hangen krantenknipsels, de rode draden die de knipsels verbinden verraden een complottheorie. Op de achterwand zien we een schaalmodel van een platte wereld, beschermt door een glazen koepel. Alles in deze ruimte is door Hardy zelf gecreëerd om zo dicht mogelijk bij de waarheid van zijn verhaal te komen. Zo kruipt hij steeds meer in de huid van zijn personage. Zo is de wereldbol een soort klok waarin de maan en de zon ronddraaien. Het bevestigt het smalle wereldbeeld van Red Pill Roy. Ook de koepel die het de indruk van een echt wetenschappelijk instrument geven, is zelf gemaakt. Langs de ijzeren sporten die de enige weg naar buiten voeren, stroomt een rood licht. Het roept precies het onheilspellende gevoel op dat de maker voor ogen had. De kindertekeningen die naast het beeldscherm hangen zijn in werkelijkheid leeg. Hardy vulde ze later met behulp van AI. Op een onschuldige manier bevraagt hij hiermee de theorie van de platte aarde. Volgens deze theorie is de aarde gecreëerd door god en bestaat de evolutietheorie en de dinosauriërs niet. Zo lijkt het jongetje gewoon simpel te genieten van het bellen blazen. Wat hij niet weet is dat de natuurkundige redenen waarom bellen zulke prachtige ballen zijn, ook precies dezelfde oorzaak is waarom planeten en sterren zo mooi rond zijn. Hij weet niet dat hij door een hele naïeve, simpele speelse actie eigenlijk het hele fundament van de theorie van zijn vader bevraagt en doet wankelen. De bellen komen heel dichtbij en hangen als een soort sterrenstelsel in de lucht, maar de vader ziet ze niet want ze hangen achter hem. “De open blik van het kind dat verwondert naar de bellen kijkt, is een symbool van hoop. Het gaat niet alleen om wat ik mijn kind ga leren, maar ook wat hij mij gaat leren.” □

© Dirk Hardy, Vivarium Episode 11, Echo Chamber, 2023